

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, i. nadst. Učiteljaka tiskarna.

Naročnina: po polti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42,—, na pol leta K 21,—, za četr štiri leta K 10:50, za mesec K 3:50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor K 1—; razglasi in poslane vrstice po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne prost.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Sklep jugoslov. soc. dem. stranke.

Z ozirom na politični položaj zahteva jugoslovanska socialno demokratična stranka, da se takoj skliče državno veče in deželni zbor.

Nujnost je utemeljena v razmerah in bodočnosti te nove države.

V Ljubljani, 11. februarja 1919.

Izvrševalni odbor.

Ruska revolucija.

Največji dogodek moderne dobe je brezdvomno ruska revolucija. Posledic njenih niti danes ne more nikdo presoditi, danes ko je viden vpliv ruskega bolševizma ne samo v centralni Evropi, temveč tudi v drugem kulturnem svetu. Idejno silni in agresivni bolševizem trka na vrata pri vseh narodih, tiho in nevidno se okraja v dušo ljudskih mas. Ne samo ruska propaganda, temveč milijoni vjetnikov, ki tečejo nazaj v zapadno Evropo, pospešujejo proces infiltriranja sodobnega sveta s tem novim evangelijem revolucionarnega slovenskega orijenta. Jok idej ne ustavi nikdo. Idete v našo poslednjo gorško vas in vprašajte poslednjega dnmnarja po njegovem duševnem razpoloženju in uvideli bode, kako resnične so te besede.

Na predvečer ruske revolucije je bilo zadušilo in tesno v ruskem ozračju. Korupcija vladajočih fevdalnih in kapitalističnih krogov je bila očevdna in med narodom so se razširjale zlovesče vesti o izdajstvu tega ali onega ministra, za koliko milijonov je prodal general N to ali ono trdnjavo. Kupci t. j. ruski trgovci in drugi vojni dobilčkarji, fabrikantje in liferantje so želi kot še nikoli, podkupovali višje uradnike in odirali narod do krvi. Narod je gluho ropotal in videl še dostikrat, kako je vaška ženska dvignila grozeče pest proti bogatim, ki je stopal ves v kozuh zavit iz lepe kočije. Ogorčenje neposvedujočih slojev naroda proti vojni in bogastvu je bilo slično, kot ga naleti človek danes pri nas v mestu in vasi proti vojnim dobilčkarjem. Narod je pričakoval velikega preobrata in se pripravljaj, da zadosti svoji maščevanjaželjnosti. Meščanske stranke so se bale revolucije in še par dni pred izbruhom je pričel Pavel Miljukov, vodja meščanske večine v gosudarstvenij dumi, oklic v meščanskih listih, da on ni identičen z ljudmi, ki nastopajo med tamošnjimi delavci za oborožen nastop proti vladni. Obenem pa isti meščanski politiki niso imeli že več svobodne volje in so nehote pripravljali s svojim delom krvavi potres. Znani govor Miljukova v dumi, kako sta ministrski predsednik Stürmer in minister notranjih zadev Protopopov skušala zaplesti Rusijo, da sklene separatan mir z Nemčijo, se je razširjal v milijonih izvodov po celi Rusiji. In nato je padel v silajni petrogradski palači pod strelom dvornih aristokratov Griška Razpútin, unošik tobolske gubernije, ki je našel potom korumpiranih aristokratov vhod na carski dvor in imel odločilen vpliv na carico in vsled tega tudi na politiko.

Učil je, kako človek umrtvi svojo plot, prirejal skupna kopanja s svojimi učenkami . . . Imel je velik vseh prv in svojem selu in pozneje med aristokratinjami, ki so ga spoznale, se oklenile z vso vneto njegovega učenja in ga privedle na carski dvor. Matuška-carinja je bila njegova najboljša učenka. V sprejemnici tega mužika so se trli diplomati vseh velikih držav in skušali pridobiti njegovo naklonjenost. Mnogo let je to trajalo. Ko je strel podrli Griško, se je smrad dvorne gnilobe razširil po celi Rusiji. Koncu februarja in začetku marca pa so petrogradski delavci in vojaštvo storili svoje veliko delo, prisilili meščanske stranke, da prevzamejo vladno s Kerenskijem kot ministrom justice, sami pa so izvolili petrogradski »Sovjet rabočih in soldatskih deputatov« kot varuha in poglavitelja revolucije.

Milijonske mase so stopile na politično poprišče, mase, ki pred tem niso imele drugih pravic, kot da jih

policaaj ali žandar goni po zaporih ali v sibirskie rudnike. In te mase so bile sedaj absolutni gospodar ogromne države. Začelo je delovati in misliti politično stotisoče ljudi, ki so imeh preje zažeta usta. Kmečki, delavski in vojaški sveži so se ustanavljali po celi Rusiji, množica novih časopisov je zrasla na tej ogromni zemlji, stranke so začele tekrovati za narodovo naklonjenost na brezštevilnih mitingih (t. j. shodih). Vlado so nato prevzele socialno-revolucionarna stranka Kerenskija, socialni demokrati-meniševiki pod vodstvom Ceretelija, v zvezi z meščanskimi strankami kadetov in oktubrystov. V narodu pa je šel proces poglobitve revolucije nevzdružno naprej. Petrograd in Kronštadt sta bili trdnjavi socialnih demokratov-bolševikov, katerim načelujejo: Ljenin, Trockij, Zinovjev, Kriľenko, katerim stoji blizu Lemačarskij in Maksim Gorkij. Takojšnje okončanje vojne, razdelitev zemlje in vsa vlada v roke sovjeto! To so bila glavna gesla njihove stranke.

In začel se je dramatičen boj med koalicijo in bolševiki. Ruska revolucija je meščanska revolucija, je trdil Plehanov v imenu koalicije. Nel naša revolucija je socialna revolucija, mu je odgovarjal Ljenin-Uljanov. Ruski narod ne bo prelivaval krvi za interese svojih in ententnih kapitalistov. On hoče prijeti kapitalizem z železno roko za vrat, odvzeti bogatašem vse, kar so si pridobili potom izrabljanja ljudskih žiljev in vzeti produkcijo v svoje roke. Prišla je doba diktature proletarijata v formi vlade sovjeto. Naši zaveznički so delavni in izkoriščani sloji vseh narodov, naši nasprotniki kapitalisti-buržuji vsega sveta. Naš ideal ni nacionalna država, mi hočemo ustvariti federacijo vseh narodov sveta, kjer ne bo mesta militarizmu in kapitalizmu. Prvi poskus vzeti vladno v svoje roke meseca junija v Petrogradu se je ponesrečil. Ljenin se je moral skriti, ostal je v sovjetu vodja bolševikov Trockij, ki se takrat ni ekspoziral. Ponesrečila pa se je tudi Kerenskijeva ofenziva, ponesrečil se je poskus Kornilova urediti razmere potom diktature. Med narodom pa so se bliskoma širile ideje bolševizma, na fronti se je začelo širom bratanje in razširjevanje revolucionarnih idej med avstro-germansko vojsko. Kljub prepametnim računom generalnih štabov teh armad so začele takrat nezanesno prodirati v dušo vojakov revolucionarne ideje. V notranjosti Rusije pa se boj idej ni ustavil niti za trenotek. Vladna koalicija je imela na svoji strani inteligenco in kolosalni časnikarski aparat. Toda pod pritiskom idej se je morala umikati s postojanke na postojanko. Plamen agrarne revolucije je krvavo-rdeče ozarjal nebo brezkončne Rusije, delavstvo se je polastilo številnih fabrik, na drugih pa dobilo odločilni vpliv. Moskva je prešla pri volitvah v tabor bolševikov, Kronštadt se je osamosvojil in pošiljal na vse strani svoje apostole; tudi kozastvo se je začelo cepiti in uhajati iz vladnega tabora.

Vse grozote revolucije so padle na Rusijo. Tisoče oficirjev, kapitalistov, pomeščkov-grajščakov in inteligence so hnčali. Ni čudno! Ogromne milijone je imela Rusija mobilizirane vojske, mesta so bila polna vojaštva in pri tem so kipele politične strasti s silno močjo. Edino sovjeti in zastopniki delavstva so imeli avtoriteto nad to razburkanó maso, zabranili so tisoče nesreč, ki bi jih sicer še povzročil orkan ljudske nevolje. Strašno je probujenje naroda iz stoletnega spanja, krvavi so udari, s katerimi se oprošča ljudska masa duševnih verig, v katere jo je zakoval fevdalizem in kapitalizem. Pri tem je pa treba še nekaj važnega pripomniti. V začetku revolucije so pobegnili pri hipno nastali zmedli tisoči profesionalnih hudodelcev iz ječ, oni so preplavili Rusijo z ubojni in vromi. Vse to so pripisali meščanski listi na rovaš bolševikom, čeprav je ravno energična roka bolševiške vlade po oktobrskem preobratu prva naredila red, s tem da je demobilizirala armado in zasledovala hudodelce, ki so bili boječemu kapitalistu groza in trepet. Vestí o brezštevilnih persekucijah svojih političnih nasprotnikov so pa dostikrat silno pretirane. Socialna revolucija je vedno krvava. Često pa so nasprotniki bolševikov sami povzročili s svojo obupno brezobzirnostjo njih radikalni nastop. Borili pa so se proti bolševikom tako brezumno največ mladi inteligentje-officirji, med tem ko je pravi kapitalist skrival svoje groše in skušal kupiti pardon z denarjem.

Uredništvo in upravništvo »Napreja« imata telefonsko zvezo št. 312.

S konference soc. dem. stranke Hrvatske in Slavonije

v Zagrebu dne 26., 27. in 28. januarja.

Tretji dan. — Debata o agrarni reformi.

Predseduje s. Kotur in dá besedo s. Koraču. — Pri reševanju agrarnega vprašanja sta v socializmu važna dva teoretska vidika. Prvi obstoji v koncentraciji veleposestev. Malega, na ta način proletariziranega, kmeta je treba organizirati v sindikate za ojačenje razrednega boja, da potem lahko prevzame veleposestva v svoje roke v komunističnem smislu. Drugi vidik (Davidova teorija) obstoja v razbijanju veleposestev. David priznava, da imajo veleposestva neke prednosti, kjer se bolje rentirajo stroji, ali mala posestva, misli, so bolj sposobna za konkurenco. Kmet pa bi prišel do kolektivizma s kooperacijo v zadrugarstvu, ker postaja s tem vedno manj samostalen. V zadrugarstvu so dani pogoji za vstvarjenje socialističnega društva. Seveda so razmere v tem oziru v različnih deželah različne. Pri nas je mali posestnik najbolj zaostali element. Tudi njega je treba organizirati, kakor tudi kmeta, ki se živi od dela svojih rok. Pri nas sedanja agrarna reforma ne bo plod socialne, njevo politične revolucije. Nikogar ni v Jugoslaviji, ki bi branil veleposestva. Vse je zato, da se jih konfiscira ali odkupi. Nekaterje banke bi jih radé, seveda z velikim dobičkom parcelirale. Mi smo na vsak način proti vsakemu odkupu, a to ni drugače mogoče izvesti kot s puško v roki. Ker vidimo da brez odkupa mirnim potom to ni mogoče, se moramo na vsak način potruditi, da bo ta odkup tem manjši. Ponudbe raznih bank za parcelacijo odločno zavracamo. — Kako naj se razdeli zemlja? Nekateri mislijo, da je treba ustvariti komunistične organizacije. Ali za to ni še čas, ker manjka kmetu še inteligence in zavesti solidarnosti. Danes še vedno vidi kmet svojo srečo edino v njeni in svoji hišici. Potom organiziranja v zadrugarstvu se bo sčasoma razvila kmetova solidarnost. Danska je razmeroma najmočnejša socialistična zemlja, kjer teži socializem na kmetu. Če se bo pri nas veleposestva odkupovalo, naj prevzame država stroške za rešitev tega vprašanja. Nekake odredbe za rešenje agrarnega vprašanja so že izšle. Veleposestva se postavljajo pod državno kontrolo z namenom, da ne ostane zemlja neobdelana in da se izvede definitivna pravilna razdelitev tako, da bi mogel kmet že sedaj začeti z delom. Pri razdelitvi je treba upoštevati tudi moment vrednosti zemlje v različnih krajih. Sto oralov zemlje v Primorju je vse kaj drugega kot sto oralov v Sremu. Kmete naj bi se razdelilo v 4 kategorije: 1) take brez zemlje, 2) ki jo imajo nekaj in jo še potrebujejo, 3) take, ki bi potrebovali samo še 2 do 3 orale, 4) ki jo imajo že dosti. Tem nasproti bi stali veleposestniki. Vsi ti bi si izbrali v občini zastopnike kot odbor za agr. reformo. Prišli bi tudi strokovnjaki. Iz teh občinskih zastopnikov bi se stvorila zastopstva glavarstev in žup, ki naj bi odločala, kaj da se naj smatra za veleposestvo v dotičnem glavarstvu, župi itd. Z razdelitvijo zemlje je nadalje v zvezi tudi kolonizacija in izselitev iz obljudenejših krajev v redko naseljene in obratno. Pri tem pridejo v poštev tudi ljudje, ki pridejo iz Amerike, različni priseljenci, invalidi, vdove in srote. Država je dolžna poskrbeti za vse žrtve vojske. Gozdovi postanejo državna last s pravico kmetov do drvarjenja in pašnje. Kar se tiče zdravilnih voda, se bo predlagalo za njih poddržavljenje.

Sodrug Smoljanovič zahteva, da se da posestnikom odškodnina kot v Rusiji, t. j. vzdrževalnina iz državne blagajne, dokler bo treba.

Sodrug Janovski v svojem govoru razpravlja o razmerah na veleposestvih in se protivi proti plačevanju odkupnine, razen če plača država. Za preživljanje ene rodbine, meni, da je potrebno najmanj 15 oralov.

Ker se ni nihče javil k besedi, se je volilo odbore. Mnogi delegati, ki so glasovali za desnico so bili odsotni, in levica bi lahko prodrla. Na Korščev in Bukšegov poziv pa, da naj umaknejo svojo listo, ker bi drugače bili za politiko s katero se ne strinjajo, je s. Deliž v imenu leveice izjavil, da manjšina noče biti v nikakoršnih odborih. Levica je umaknila svojo listo. V odbore so izvoljeni samo desničarji.

Glavni odbor: Koršč, Jaklin, dr. Andžija, V. Bukšeg, Topol, Cvrtila — za Zagreb; Čučkovič, Henč, Vosič, Žiranov, Smoljanovič — za provinco.

Nadzorni odbor: Sarapa, Živičnjak, Krče, lič, Jurak, Brgles.

Obrambni sod: Krsnik, Matačič, Berberovič, Tesotti, Belešovič.

Državno vječe: Kot tretji član Henč, namestniki: Batt, J. Bukšeg, Haramina.

S. Bukšeg je nato zaključil konferenco z obžalovanjem, da so se na konferenci pojavile nekatere diference.

Na konferenci so govorili za desnico štirje govorniki, proti pa jih je govorilo petnajst. Rezultat cele konferenice je bil v glavnem sledeči: Želi se, da se ujedinijo vse jugosl. soc. dem. partije; moralno je socialistični ministerializem propadel, kljub temu pa socialisti ostanejo v vladi. Koršč ostane minister. Desnica je sicer dobila večino, ali moralno jo levica nadkriljuje.

Resolucija soc. kongresa v Bernu za rešitev teritorijalnih vprašanj.

Mednarodna soc. konferenca v Bernu je s stališča, da ima vsak narod pravico prosto odločati o svoji usodi, in proti raznim tendencam, določati državne meje, izrabljajoč moč zmage in prepotence, nastale vsled vojne, sklenila resolucijo: Ker konferenca smatra demokratsko rešitev narodnostnih vprašanj za najboljšega poroka za trajen in pravičen mir, ker je prisilno združene narodov v eno državo bil in bo vedno vzrok mednarodnih sporov in se da to mednarodno važno vprašanje najbolje rešiti v mednarodnem sporazumljenju v okviru zveze narodov, konferenca ugotavlja napram tendencam, izrabiti premoč, nastalo vsled vojne in določati državne meje, sledeče zahteve:

1. Popolno pravico narodov do lastnega odločanja svoje usode in državne pripadnosti v okviru zveze narodov.

2. V spornih ozemljih odločanje državne pripadnosti po ljudskem glasovanju pod kontrolo zveze narodov, ki odloča kot zadnja instanca.

3. Pravo narodov je varovano po nekem minimumu pravic, ki jih izdela liga narodov in garantira za njih voljavnost in izvedbo.

4. Pri ustanovi novih držav, oziroma priklapljenju na že obstoječe države, mora zveza narodov paziti na to, da se onim narodom, ki so pri tem zainteresirani, zagotovijo gospodarski interesi potom trgovskih in prometnih pogodb.

5. Možnost, da se tudi v bodoče izpremene meje po zvezi narodov, če žele to narodi ali njih deli po prej izvršenem plebiscitu.

6. Varstvo prebivalstva odvisnih pokrajin, kolonij in protektoratov po društvu narodov, ki mora zahtevati in pospeševati vsa taka podjetja, da postanejo odvisni narodi zmožni samovlade, t. j. ustanavljanja šol, dopuščanje najprej lokalnih avtonomij, svobodo tiska, društvenja in shajanja ter druge politične pravice.

Konferenca protestira proti vsakemu poizkusu popačenja gornjih načel in zavrača:

1. Pravo zmagovalca na plen in zvone pogodbe, ki doprinašajo kaki državi za njen vstop v vojno nova ozemlja na škodo tujih narodov.

2. Zavrača določitev strateških meja.

3. Zavrača nasilne ali prikrite aneksije na podlagi takozvanih historičnih pravic ali po baje ekonomskih nujnostih.

4. Zavrača vpostavo ekonomskih ali političnih vplivnih sfer.

Konferenca apelira na profetarce vseh dežel, da z vso silo pritiskajo na vlade, da se ta načela pri sklepu miru uveljavijo, da bo mir trajen.

Politični pregled.

Sekcija Jugoslav. soc. intelektualcev je odposlala redakciji »Avanti« v Milano brzojav, ki pozdravlja revolucionarno borbo italijanskega proletarijata za svoje socialno osvobodjenje. Samo organizirane mase jugoslovenskega in italijanskega proletarijata morejo zrušiti vse imperialistične in militaristične tendence obeh narodov. Želi se, da čimprej pride do sporazumljenja na podlagi razrednega boja, med jugoslovanskim in italijanskim proletarijatom.

— Delegat Dalmacije za državno vječe. »Narodna Politika« poroča: (N. O.) Split, 6. t. m. Včeraj zvečer je bila glavna skupščina narodne organizacije za Dalmacijo pod predsedstvom dr. Gaje Bulata. Za državno vječe so bili izvoljeni sledeči delegati in njih namestniki: dr. Ante Tresić-Pavičić, nam. dr. Jer. Krstelj; dr. Jos. Smodlaka, nam. dr. Ivo Tartaglija; dr. Ante Tresić-Pavičić, nam. dr. Janko Machiedo; dr. Božo Vukotić, nam. dr. Lazarević; Ivan Meštrović, nam. dr. fra. Roko Vuković; dr. Melko Čingrija, nam. dr. Roko Arneri; don Juraj Bianchini, nam. dr. Roko Joković; Ivo Degrisogono, nam. Rudolf Ginnio; dr. Mato Drinković, nam. Marko Sarić; don Stanko Banić, nam. don Pr. Ivanišević; prof. Ante Jagić, nam. dr. Ante Sesardić; dr. Nikola Subotić, nam. pop Spiro Margetič.

— Pašičev medključ pri seji v Parizu. Praga, 10. febr. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada poroča pariški »Echo de Paris«, da je v zadnji plenarni seji, ki je generalni tajnik pariške konference Dutasta izustil ime »Srbija«, Pašič zaključal: »Ujedinjeno kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev!« List dostavlja: S to diskretno popravo je stari minister protestiral proti počasnosti petih velesil, s katero se pomišljajo, priznati ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno samo kraljevino. Potem vprašuje list: »Zakaj in čemo ta počasnost?«

— Volitvene agitacije v Nemški Avstriji. Dunaj, 10. febr. (Lj. k. u.) Dunaj. kor. urad poroča: Listi povdarjajo, da se včeraj zadnji nedeljo pred volilnim dnevom v narodno skupščino niso pripetili nikjer nemiri, kljub temu, da je volilna agitacija prispela do vrhunca in da so socialni demokratje z velikimi manifestacijskimi obhodi v spremstvu godb agitirali za svoje shode. To vzbujanje upanje, da bo prihodnja nedelja, ko se bodo v nemški Avstriji volitve vršile, tudi popolnoma mirna.

— Proračun nemške Avstrije za prvo polovico leta 1919. izkazuje poldrugo milijardo primanjkljaja. Državljanom nemške Avstrije prete veliki davki.

— Visoka politična šola se ustanovi v Pragi, ki bo obstajala iz diplomatskega in časnikarskega oddelka.

— Mažarski soc. demokrat bernaški soc. konferenci. V brzojvkih, poslanih bernaškemu kongresu so prosili mažarski soc. demokrati, da konf. zavzame stališče proti imperij. Čehoslovakov, Rumunov in Jugoslovancov. Zahteva, da odloči plebiscit v vseh spornih teritorijih. Mažarski delegat Biro, se je v Bernu izjavil, da se ne sme pripustiti, da bi bila Ogrska razkosana. Mažari polagajo na bernaško konf. več važnosti kot na pariško.

— Demarkacijska črta med Poljaki in Ukrajinci. Dunaj, 10. febr. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada javljajo vesti iz Lvova: Pogajanja med Poljaki in Ukrajinci trajajo pod predsedstvom ententnega generala dalje. Pogajajo se glede provizornega sporazuma o teritorijalnih vprašanjih v Galiciji. Poljaki hočejo ustvariti nevtralen pas, ki bi ga zasedle ententne čete. Lvov bi pa ostal v rokah Poljakov. Ukrajinci se pa nočejo umakniti z boryslavskega ozemlja. Nov predlog Rozwadowskega glede demarkacijske črte določa za mejo Bugovo črto in njeno nadaljevanje proti jugu do Chile Lipa in Haliča. Vzhod bi ostal Ukrajincem.

— Ministrska lista nemške republike. Weinar, 10. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Razdelitev mest v ministrstvu med strankami je končnoveljavno urejena. Osebe, ki bodo zasedle ta mesta, bodo načelniki frakcij določili jutri. Centrum dobi mesto predsednika narodne skupščine. Kakor so se stranke sporazumele, se bo dr. David odpovedal mestu predsednika narodne skupščine na korist Eehrenbachu. Lista, ki jo bodo sestavili jutri, se glasi približno takole: Državni predsednik Ebert, ministrski predsednik Scheidemann, minister za zunanje stvari grof Brocksdorff-Rantzau, državni podtajnik za kolonije neki demokrat (Dernburg), minister za notranje stvari dr. Preuss, državni podtajnik za notranje stvari neki demokrat, obrambni urad, zakladni urad Schiffer, finančni urad neki demokrat, gospodarski urad Müller (socialist), državni podtajnik za gospodarski urad neki član centra (Müller, Fulda), delavski urad Bauer (socialist), prehranjevalni urad neki član centra (Feb), justični urad neki član centra (Stegerwald), državni podtajnik za justični urad neki socialni demokrat. Socialni demokratje dobe še tri državne tajnike brez portfelja, centrum pa enega.

— Bernstejnovo mnenje o priklapljenju Nemške Avstrije k Nemčiji. Berlin, 10. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V socialističnih krogih, posebno med neodvisnimi socialisti, obsojajo zelo Ebertov govor o priklapljenju Nemške Avstrije k Nemčiji. Edvard Bernstein je izjavil, da sta Ebertov govor in taktika dr. Bauerja nesreča ne samo za stranko, ampak tudi za Nemčijo. Vse naše delo na bernaškem kongresu, je dejal Bernstein, ki deluje za približanje k Franciji, se je radi tega zelo otežkočilo. Priklaplitev more priti in bo prišla, da se pa razmotriva sedaj o tem vprašanju, je taktično ponesrečeno.

— Vojna odškodnina Nemčije Belgiji. Berlin, 10. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Vse belgijsko časopisje priobčuje najbrže oficiozno vest, da bo Belgija zahtevala od Nemčije 10 milijard vojne odškodnine.

— Bremenski delavci za osvoboditev zaprtih tovarštev. Berlin, 9. febr. (Lj. k. u. — Brezlično.) V Bremenmenu so zahtevali delavci nekaterih ladjedelnic, naj se

izpuste osebe, ki so jih zaprli v bojih proti vladnim četam. Groze, da ne prično preje z delom, dokler ne ugrade tej zahtevi. Zaradi tega so sklenili vodstva nekaterih ladjedelnic, da ne prično z obratovanjem.

— Grške častnike iz nemškega ujetništva stavijo pred vojno sodišče. Kreta, 10. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Grške častnike, ki so bili v Odriltzu internirani, bodo baje postavili pred vojno sodišče. Grški vojaki, ki so se vrnili domov, so izjavili, da 300 častnikov ne misli več vrniti se na Grško.

— Mednarodno posojilo za zvezo narodov. Lugano, 10. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V rimskih bančnih krogih se govori o pogajanjih za veliko mednarodno posojilo, ki je določeno za cilje zveze narodov. S tem posojilom se bodo podpirale one države, kojih finance so po vojni najbolj trpele.

— Wilson odpotuje za tri tedne. Bazel, 10. febr. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada poroča Daily Mail iz Newyorka: Wilson se bo mudil v New Yorku samo tri tedne. Poslanica Wilsona na kongres vsebuje glavne poteze mirovnih pogojev, ki se bodo stavlili osrednjim državam. Konec marca bo Wilson zopet došel v Pariz. Takoj potem se bodo pričela prava mirovna pogajanja.

— Lansing o kraljestvu SHS. Pariz, 9. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Ameriški državni tajnik Lansing je poslal Jugoslovancem noto, v kateri razlaga stališče vlade Zedinjenih držav napram Jugoslovancem. Lansing opozarja na priznanje Jugoslovancov po ameriški vladi in povdarja, da se je s spremembo srbske vlade v vladu Srbov, Hrvatov in Slovencev udejstvovala združitev jugoslovanskih narodov, katero pozdravlja vlada Zedinjenih držav. Določitev srbskih mej pa se mora prepustiti mirovni konferenci.

— Japonske zahteve v Parizu. Pariz, 10. febr. (Lj. k. u. — Brezlično.) Japonska delegacija na mirovni konferenci je po svojem vodji baronu Makino, pariškim žurnalistom, ki prisostvujejo mirovni konferenci izročila zelo obširen ekspozé o odnosjih Japonske do Kitajcev, o povodu vstopa Japonske v svetovno vojno in o njih zahtevi, da se jim izroči ne samo Shantung temveč tudi Karolinski in Marschallski otoki.

Zaloga v mestni ubožnici.

V »Slovenskem Narodu« z dne 6. t. m. piše gospod župan dr. I. Tavčar o zalogi v mestni ubožnici. Ker polagamo veliko važnost na to, da se izkaže tozadevna resnica, smo prošli pristojno oblast, da pojasni občinstvu celo zadevo, zlasti ker se nam je omenjeno pojasnilo gospoda župana zdelo nekaj preenostransko. Zvedeli smo s'edeče: Dne 23. januarja t. l. se je vršila v Ljubljani draginska enketa, katere so se udeležili zastopniki uradniških in delavskih organizacij. Tam in pa še preje v podpisanih in neštetihi anonimnih vlogah, naslovljenih na poverjeništvu za socialno skrb, se je povdarjalo, da so baje v Ljubljani velike zaloge živil pri privatnikih, raznih prekupčevalcih in tudi pri trgovcih. Navzoči poverjenik za socialno skrb je obljubil, da gre organizacijam konzumentov toliko na roko, da preskrbi policijski aparat, s pomočjo katerega naj potem organizacije osnujejo komisije, ki naj pregledajo, kje se nahajajo tiste velike zaloge važnega blaga v Ljubljani. Imenovana strokovna društva so vzela na podlagi te izjave organizacijo komisij v roke in dne 28. januarja se je pregledalo mesto glede skritih zalog vsakovrstnega blaga, katero je bilo sumljivo, da se je ž njim prekupčevalo.

Med drugim sta se druga za drugo napotili dve komisiji v mestno ljubljensko ubožnico v Japljevi ulici št. 2. Tema komisijama se je pa zabranil vstop v ta zavod, kar je zbudilo pri ljudih gotovo upravičen sum o domnevni skritih zalozah v tej hiši. Tretja komisija se od zavodovih organov ni pustila tako na kratko odgnati in je res dobila vstop do zaloz, katere se nahajajo tam.

Tej komisiji so se velike zaloge raznovrstnega blaga, ki se nahajajo tam v zavodu zdale sumljive, zapečatile so shrambe, kjer se te zaloge nahajajo in drugo dopolne dale na zapisnik pri poverjeništvu za socialno skrb dejstvo zaplenitve in pa koliko blaga in kakšno se je tamkaj našlo. Pripomniti je, da je imenovana komisija izrecno povdarjala, da se živil, ki so v ubožnici namenjena za prehrano ubožcev in so last kuharice Apolonije Kure, ni dotaknila. Izrecno stoji v zapisniku, da se je našlo tudi par vagonov krompirja, 6 pikrov masti, več vreč fižola itd., katera živila so očitvidno namenjena prehrani miralcev, vsled česar se shrambe, kjer se nahajajo ta živila, pustili odprte. Ni res torej, kakor gospod župan navaja, da so se nad to mastjo zgrajali še posebno člani komisije. Zgrajali so se nad drugim, od teh zaloz popolnoma ločenim blagom, ki se nahaja v ubožnici v 40 ali več velikih zabojih, za katerih vsebino ni komisiji nihče mogel dati pojasnila, razburjali so se, ker po njih trditvah ponoči ženske nosijo iz tega zavoda polne vrečice v teži 10 do 15 kg, ker se ta nahaja v ubožnici blago, ki gotovo ni namenjeno prehrani ubožcev, kakor 64 parov finih čevljev, 95 paketov podplatnikov, otroške igrače, šivalni stroji, 4 bale usnja itd.

Gospodu županu se je dne 28. januarja ustmeno poročalo o vsem tem. Gospod župan je izjavil, da je vse blago last mestne aprovizacije, da je vse to blago in-

entarično vpisano, vsled česar zahteva, da se zapora dvigne in zapečati odstranijo.

Isto popoldne se je dognelo, da je g. župan pred nim tednom dal ukaz, da se blago, ki je prišlo novembra v ta zavod, inventarizira in da se bo šele sedaj začelo z vpisovanjem.

Uvideti je, da je razburjenost komisije in občinstva razumljiva, če se pomisli, da se dva meseca blaga ni vpisalo in se torej danes sploh ne more ugotoviti, katero blago se je novembra v ubožnico pripeljalo in katero je danes v ubožnici.

Gospod župan tudi n. pr. zavrača blazne govorce, češ, da je komisija zalotila v ubožnici blaga za več nego pol milijona kron. Kako more gospod župan take govorce označiti za neresnične, blazne ali resnične, če nihče ne ve, kakšno blago se nahaja pod streho jubilejne ubožnice?

Dalje je gospod župan sam pojasnjeval, da je pustil v ubožnici se nahajajoči rum, ki je bil last aprovizacije, ponoči odpeljavati iz ubožnice, da ne bi vzbudil v okolici prevč hude krvi, če bi se videlo, da se iz ubožnice izvažajo večji pecni sodi. Ali ni s tem, da ga je pustil ponoči izvažati, povzročil več suma med občinstvom, ki je za tako domnevo zlasti v sedanjih časih zelo dovtetno, da v ubožnici ni nekaj v redu?

Javnost bo na ta način mogla presoditi, da sta prizadeto občinstvo in dotična komisija imela pač podlago, na kateri so se potem zidale bolj ali manj verjetne govornice o velikih zalogah blaga v mestni jubilejski ubožnici v Japljevi ulici.

Razočaranja.

V Parizu zboruje mirovna konferenca in vsak dan hite brzjavna poročila o nje poteku v daljnji svet. Z nestrpnostjo pričakuje proletarijat vsega sveta, kaj bodo skienili gospodje pri zeleni mizi, kako trdo preuredili svet in kakšne rešitve bodo določili posameznim državam. Imperialisti delajo na vse kriplje, da pridobe čim največ, da zopet podjarmijo male narode v svoje namene ter tako ustvarijo priliko za nove vojne, svetu pa dajo oborožen mir. A tudi prijatelji neoboroženega miru in splošne razorožbe so na delu. Oči vsega sveta so obrnjene v Pariz, pričakujoč odrešilne besede Wilsona, ki ga smatrajo za predstavitelja mirovne ideje, za moža, ki naj z železno voljo diktira imperialistom svojih 14 točk za podlago mirovnim pogojem. Ali moremo neomejeno zaupati Wilsonu, da postane rešitelj malih narodov in jim s svojim vplivom pripomore do samostojnosti in prave svobode? Odgovor na to je težak, sedaj skoro nemogoč. Vsa mirovna konferenca ni doslej nič drugega, kot barantanje in mešetarjenje.

Za Jugoslovane postaja vprašanje: Ali bo mirovna konferenca jasno, odkrito priznala naše pravice do Adrije, Trsta, Notranjske, Goriške, Istre in Dalmacije? Ali bodo zastopniki entente upoštevali samoodločbo narodov v Evropi, ali morda samo v Afriki in Aziji, ker se ne morejo zediniti, komu gredo nekdanje nemške kolonije? Kdo ve? Ali naj pride tako daleč, da bodo vse te konference v Parizu za nas prinesle le nove muke, nov povod krvoprelitja?

Bridko pa je razočaranja, ki ga je doživelo meščansko časopisje. Mirovna konferenca je sprejela predlog Wilsona, da se pozove na Princov otok v Marmarskem morju vse sedanje ruske vlade, kjer naj se s 15. februarjem prično neobvezni posveti glede na upravo ruskih razmer. In, o groza, tudi boljševiki so povabljeni! Ni še gotovo, ali se bodo boljševiki odzvali vabilu ali ne, vsekakor pa je to vabilo udarec svetovni buržoaziji in njenim hlapcem v obraz. Ti roparji, morilci, požigalci, skrunitelji žensk — po sodbi meščanskega časopisja namreč — so v oči ententnih državnikov postali vredni, da se z njimi pogajajo. Zakaj neki? Ali so diplomati v Parizu spoznali, da je treba dati svetu nov družabni red in bi se radi pobotali z boljševiki?

Iskre ruske revolucije še vedno švigajo po Evropi, danes v Nemčiji, jutri na Francoskem, v Angliji itd. Časopisje poroča, da je angleška admiraliteta morala priznati vojaške svete; po industrijalnih krajih Angleške ustavljajo delavci delo ter se polasčajo javne uprave, v južni Franciji valovi nemirno gibanje med proletarci, v Nemčiji bijejo boj pristaši Liebknechta za uvedbo diktature proletarijata, italijanski drugi organizirajo brezpravne mase in samo čakajo, da pade iskra in se prične boj za svobodo. Brezpravna proletarska masa dviga svojo glavo in glasno zahteva odpravo socialne enakosti.

Po dvoranah pa, kjer zboruje mirovna konferenca, nemirno razpravljajo državniki in se posvetujejo, koliko razočaranja ponudijo buržo-

aziji. Čim več ga bo, tem manjši bo plamen svetovne revolucije, tem preje bo ugasnil.

Hrvatski sodrugi so 6. februarja imeli protestno zborovanje, kjer so sprejeli resolucijo z naslednjimi zahtevami: 1. Osemurni delavnik. 2. odprava nočnega dela razen v onih obratih, kjer je nočna služba brezpogojno potrebna; 3. prepoved zaposlenja otrok izpod 16. let 4. osnovanje državnega posredovalnega urada za delo; 5. državne podpore za brezposelne; 6. delavsko starostno zavarovanje. — Sklenili so, staviti vladni ultimatum za izpolnitev teh zahtev in se določili 14dnevni rok. Ako tekom tega časa ne ugodijo njihovim zahtevam, bodo proglasili generalno stavko. Torej tudi v Zagrebu grozi požar. Ali pa bo deželna vlada v Zagrebu upoštevala kaj pomenja ta sklep? Ali bodo odločujoči faktorji na Hrvatskem ugodili zahtevam?

Naslanjanje na bajonete danes ni več tako sigurno kot nekdanj, kajti proletarci hočemo na vsak način in pod vsakim pogojem doseči socialne reforme in polagoma odpravo kapitalističnega gospodarstva. Sami pa določamo sredstva v dosegu tega cilja.

Grenka so ta razočaranja. Toda dejstvo je opravičeno do svojih pravic, do svobode in enakosti!

C—k.

Dopisi.

Shod v Zatičini. Med stvari, ki bi se zdele človeku do pred kratkim še nemogoče, spada tudi naš lepo uspeli shod v Zatičini. Obiskalo je ta shod nad sto oseb, ki so sledile z zanimanjem izvajanjem našega govornika, ki je prišel med nje na izrecno željo domačinov. V razgovoru so mu ljudje pojasnjevali, kakšne so gospodarske želje ondodnega ljudstva. V Zatičini je velik samostan z več sto orali posestva. Kmečka posestva okrog pa so majhna, tako da ne morejo preživljati svojih rodbin. — Jaz sem invalid, za po svetu nisem, doma pa bi še lahko delal, ako bi imel dovolj zemlje. — je zatrjeval en mož. Iz samostana bi se dalo napraviti kako tovarniško podjetje. Ljudje mislijo na sladkorno tovarno. Če menijo zato nimajo smisla, naj bi se umaknili kam drugam. — Vse to so dobri načrti in naša stranka jih bo najkrepkeje podpirala. Da pa bo mogoče te načrte izvesti, se skuša delati predvsem na licu mesta. Ljudje se krepko organizirajo in obdrže stik z nami, zlasti naj čitajo naš »Naprej«. Predvsem naj ne pozabijo, da je treba kovati železo dokler je vroče. Z vztrajnim delom se bo dalo doseči, da se zatiško veleposestvo da že prej v najem, predno se vprašanje razlastitve pravno uredi. Zlasti v tem primeru se bodo menili na ljudske želje morali ozirati. Zakaj vpoštevati je treba, da so to po večini inozemci in da državna oblast ne bo imela nobenega razloga, da bi jih štivila pred upravičenimi zahtevami domačega prebivalstva.

Shodi.

Shodi v nedeljo, dne 16. t. m.

Smihel pri Novem mestu ob 2. popoldne v šoli, poročata sodruga Prepeluh in dr. Korun.

Kranjska gora ob 2. popoldne; poročata sodrug Kopač.

Prevalje na Koroškem ob pol 5. popoldne; poročata sodrug Tokan.

Guštanj ob pol 5. popoldne, gostilna »pri Pošti«; poročata sodrug Tokan.

Dnevni red: Politični položaj.

Shod v Rajhenburgu se vrši dne 23. t. m. Ze dvakrat se nam je vrnila pomota v naznanilo tega shoda.

Zvezni zbor kemičnih delavcev na Slovenskem ozemlju se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. ob 2. popoldne v restavraciji južnega kolodvora.

Zvezni zbor usnarjev in sorodnih strok na Slovenskem ozemlju je v nedeljo, dne 23. t. m. ob 2. popoldne v restavraciji južnega kolodvora. Dnevni red obeh zborov je objavljen v »Delavcu«.

Shod pekovskih pomočnikov v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. ob 9. dopoldne v restavraciji »Narodnega doma«. Na shodu poročata sodrug Petejan.

Krajevna skupina I. juž. žel. v Ljubljani ima odborovo sejo dne 13. februarja zvečer ob pol 8. uri Cesarja Jožefa trg št. 10, v Mahrovi hiši, I. nadstropje. Seja je važna, pridite vsi!

Odbor krajevna politična organizacija v Spodnji Šiški ima sejo v sredo zvečer (12. t. m.) ob 7. v konsumnem društvu.

Krajevni politični odbor za Vič, Rožno dolino in Gilno se vabi na odborovo sejo v četrtek, dne 13. februarja zvečer ob 6. uri v lokal »Obč. konsumnega društva za glinški okraj«. Prosim odbornike, da se te važne seje vsi udeležijo.

Gospodarstvo.

O žigosanju bankovcev na Čehoslovaškem in Jugoslaviji piše »Neue Freie Presse«: Sedaj, ko je jugoslovanska država žigosanje kronske bankovcev že končala, nameravajo Čehi isto, in bo najbrže tudi ogrska država jednako postopala, s čemer zapade že stoletja

obstoječa vrednostna je jednota. Nemška Avstrija se mora tedaj odločiti, da ovira promet od češkega finančnega ministra izprtih bankovcev, kateri dolg in promet bankovcev nenaravno množijo. List potem zahteva, da se takoj trgovskim potom uredi iz- in pritek nemško-avstrijskih bankovcev, kakor tudi njih označba. Slednja naj se tako proizvede, da ne bo oviran navadni denarni promet in da ne bode ljudstvo nezadovoljno postalo. Med tem, nadaljuje list, postane veliko milijonov, katerih dolžnik nihče noče biti, posebno v Galiciji, v Bukovini kakor v Inozemstvu brezdomovinskih, in ti bankovci, katere nobena posamezna država neče pripoznati, pojdejo pred mirovno konferenco, pri kateri se bo potem izkazalo, da se tudi češka slovaška država in drugi deli bivše avstro-ogrške monarhije svojemu deležu na vojnem dolgu ne bodo mogli izogniti. Tudi »Nenes Wiener Tagblatt« zahteva, nujen sistematičen odpor. Nemška Avstrija ne sme odjenjati, buditi novim narodnostim državam neprenehoma spomin in če treba dejansko dokazati, da nemška Avstrija ni nikakor identična s staro Avstrijo in da glede obveznosti stare Avstrije ni nič manj angažirana, kakor so Čehi ali Jugoslovani.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. V sredo, dne 12. februarja v opernem gledališču ob pol 8. zvečer »Laterna« izven abonementa. — Dramsko gledališče ostane ta večer zaprto. — V četrtek, dne 13. t. m. v dramskem gledališču popoldne ob pol 3. dijaška predstava »Jakob Ruda« izven abonementa, ob nižanih cenah. — V opernem gledališču zvečer ob pol 8. »Mamselle Nitouche« za abonement »B«. — V petek, dne 14. februarja v dramskem gledališču ob 7. zvečer »Tugomer« za »B« abonement. — Operno gledališče ostane ta večer zaprto. — V soboto, dne 15. t. m. v dramskem gledališču ob pol 8. zvečer prvič v letošnji sezoni burka »... ulica št. 15« izven abonementa. — V opernem gledališču prvič v letošnji sezoni ob pol 8. zvečer Massenotova opera »Mignon« izven abonementa. — Ker je bila včeraj vsled nenadno nastalih zaprek odpovedana predstava »Jevgenij Onjegin«, se ta vrši za isti abonement danes zvečer. Kupljene vstopnice veljajo za danes. Predstava »Laterna« torej odpade, dočim ostane nemško gledališče ta dan zaprto, kakor je bilo že objavljeno.

Dnevne vesti.

— Občinski svet ljubljanski je sklenil včeraj, da dobe v občinskem svetu pet bivših nemških mandatov, enega J. D. S. in enega S. L. S.

— Meščanske šole v Ljubljani. Občinski svet je sklenil na predlog obč. svet. g. Dimnika kot poročevalca šolskega sveta predlog, da se osnujejo v Ljubljani dve deški in dve ženski štirirazredni šoli, vsaka po eno v mestu in po eno v Šiški. Predlog je bil soglasno sprejet.

— Za Cankarjev spomenik je dovolil občinski svet ljubljanski v svoji včerajšnji seji 1500 K.

— Mestni dekliški licej se naj podržavi, tako je predlagal včerajšnji občinski svet.

— Naše knjigarne. Naši podjetniki so čudni ljudje. Kakor hitro se kdo povspne od branjevca do srednjega trgovca z nekaj tisočaki prihrankov, pa že misli, da je občinstvo le zaradi njega tu. Društvo »Svoboda« je že pred nekaj tedni začelo izdajati svoj družinski list, a še do danes so ni nobeni naši knjigarni zdelo vredno vzeti list v razprodaj, čeprav je povpraševanje od strani občinstva veliko. Ko smo ponudili list v razprodajo, smo čuli nekje odgovor: »S takimi drobnarijami se mi ne bomo ukvarjali«, drugod so bile zahtevane naravnost nesramne provizije itd. Omenjeno bodi, da je pa v teh knjigarnah na razpolago menda prav ves šund, ki ga je produciral Nemčija. Je pač skrajni čas, da poseže tudi v tem oziru organizirano delavstvo po samopomoči ter misli na ustanovitev lastne knjigarne.

— Popravek. V članku »Notarijat in notarski kandidati« včeraj popravljamo, da je bila notarska zbornica v Ljubljani, ne v Celju, ona, kjer se je izreklo proti odstavitvi nemških notarjev iz kolegialnosti.

— Polkovnik Pribičević gre v pokoj. Povodom vesti, da namerava polkovnik Pribičević stopiti v pokoj in se posvetiti političnemu delu med jugoslovanskim kmetiskim ljudstvom, se je obrnil sotrudnik Novinarskega odseka do gospoda polkovnika samega, ki mu je izjavil, da je vest resnična.

— Slovenski visokošolci. Slovensko tajništvo Narodnega vječa v Zagrebu sporočajo, da se morejo oni jugoslovanski visokošolci, ki so bili izključeni iz nemških visokih šol, že sedaj brez izgube semestra vpisati na zagrebški univerzi.

— Klub Slovenskih Tehnikov v Pragi (Češka tehnika — Praga II. — Karlovo námestje) prosji bivše člane, ki imajo še izposojene knjige, da jih po možnosti vrnejo, oziroma naznanijo, kje se dotične nahajajo. — Za K. S. T. Vladimir Slavik, tč. tajnik.

— Razpis ustanov. Za leta 1917 in 1918 se bodo podelile sledeče Karel baron Wurzbachove cesarice Elizabete ustanove za invalide in hiralce: a) šest ustanov po 120 K za Ljubljano; b) šest ustanov po 60 K za rojake iz Kamnika, Homca ali Jarš, in c) šest ustanov po 60 K

za rojake iz Vintarjevca v občini Smartno pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod Alfonz baron Wurzbach, in sicer one za Ljubljančane po navsvetu komisije za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave; ustanove za Kamničane in Jaršane po predlogu županstva v Kamniku in ustanove za Vintarjevčane po predlogu županstva občine Smartno pri Litiji. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmojstra ali narednika nizzdol, ki so lepega vedenja in vsled v vojni zadobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživeti. Ako bi se za omenjene ustanove ne zglasilo zadostno število vojaških invalidov z opisanimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži iz imenovanih krajev, ki so lepega vedenja in se zaradi bolezní in starosti ne morejo sami preživeti. V obeh slučajih je dokazati sodnijsko neomadeževanost prosilcev. Prošnje naj vložijo prosilci iz Ljubljane pri magistratu stolnega mesta Ljubljane, drugi prosilci pa vsak pri županstvu svoje občine, in sicer najkasneje do 8. marca 1919. — Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave v Ljubljani, dne 8. februarja 1919.

— Kolkovanje vlog. Poverjeništvu za trgovino in industrijo dohajajo po večini nekolkovane vloge in prošnje za izvozna dovoljenja. Trgovske, obrtne in industrijske kroge se s temi opozarja, da so še vedno v veljavni dosedanjí pristojbinski predpisi in da je kolkovati vsako vlogo s kolkom za 2 K. prošnje za izvozna dovoljenja pa s kolkom za 3 K.

— Kaj se izplačuje pri vojnem ministrstvu na Dunaju. Naš zastopnik na Dunaju je obvestil poverjeništvu za narodno brambo, da izplačujejo pri likvidujočem vojnem ministrstvu sledeče terjatve: 1. Vojaške pristojbine, in sicer za aktivne gašiste vse zaostale pristojbine, za neaktivne pa splošno do 31. novembra 1918 in odpravnino. Za moštvo do razbremenjenja, in sicer vse po prej veljavnih vojaških predpisih za ženske pomožne sile do sklenjenega odpovednega roka. 2. Liferantom v bivšo Avstrijo do 5000 K takoj, na višje terjatve pa plačila a conto. Prošnje je nasloviti na oddelček ministrstva, s katerim je liferant v stiku. 3. Obiteljske pristojbine za svoje ujetnikov in pogrešancev do 31. decembra 1918. 4. Penzije vseh vrst se izplačujejo nadalje. Vse to veča tudi za domobrantsko ministrstvo. Vojne odškodnine se zdaj ne izplačujejo, ker ni denarnega pokritja.

— Pritožba glede pomanjkljive kurjave in zamud pri vlakih na kamniški progí. Ogrevanje lokalnih vlakov ni mogoče, ker ni potrebnih kurilnih cevi (kavčug, gumí). Te so se med vojno izrabile, deloma pa so bile pri vojaških prevozih uničene. Tudi dobava stekla za okna povzroča največje težkoče. Ogrevanje vlakov se skuša vzdržati na vseh onih progah, kjer vožnja traja vzdržema več ur (gorenjska in dolénjska proga). Iz ekonomičnih razlogov glede snovi in spremljajočega osebja ni mogoče na krajših progah upeljati za sedaj malenkostni tovorni promet posebnih tovornih vlakov. Tovorni vozovi se iz tega razloga priklopijo rednim osebnim vlakom. Premikanje vlakov na raznih postajah je nujna, toda za občinstvo skrajno neprijetna posledica, združena z daljšo zamudo. Občinstvo toraj opozarjamo na ta dejstva, ki bi jih železniška uprava rada odpravila. Za sedaj pa ne preostaja drugega kot nasvet, da se občinstvo za potovanje na teh progah toplo obleče in da ima potrpljenje, ker trenutno neodstranljivih nedostatkov ni zakrivila železniška uprava, ampak vojska. Zahtevam občinstva se po možnosti ustreže s tem, da se je vpeljal na proroč Ljubljana-Kamnik dnevno še en vlak.

— Poštini urad »Podplati pri Poljčanah« se imenuje od sedaj »Podplata«.

— Nemški deželni šolski svet je odstavil v Celovcu prof. na celovski gimnaziji Dr. France Kottkna in prof. na učiteljski Kovačiča; na realni gimnaziji v Beljaku pa veroučnega profesorja Hribarja in prof. G. Herzele.

— Kdor je našel muš naj ga vrne. Dne 8. t. m. med pol 7. in 7. uro zvečer mi je v veliki gneči pri izstopu iz električne železnice med postajališčema ka varna »Europa« in »Bavarski dvor« nekdo izstrgal črni muš iz »Skunks-krzna«. Najditelj se prosi proti nagradi 100 kron. naj ga odda pri uredništvu tega lista.

Internacionalni socialistični kongres v Bernu.

Bern, 9. febr. (Lj. k. u.) V današnji popoldanski seji mednarodne socialistične konference je sporočil Huysmans, da je došla od socialno demokratične stranke v Reki brzojavka, ki zahteva za to mesto popolno pravico samoodločbe. Nato so nadaljevali razpravljati teritorialna vprašanja. Mistral je poročal, da se je komisija načeloma izrekla za to, da bo konferenca sklenila samo en sklep, in sicer o splošnih načelih, ki jih vsebuje znana resolucija, in da ne bodo glasovali o resolucijah, predlaganih po zastopnikih različnih narodov, čeprav so njih zahteve deloma upravičene. Komisija prosi, naj se umaknejo te resolucije, ker meni, da bodo vsa ta vprašanja preiskala za to določene komisije. Eng-

berg (Švedsk) se strinja s to zahtevo in umakne švedski predlog. Krumbach (Alzacija) je izjavil: V svojem otvoritvenem govoru v nemški narodni skupščini v Weimarju je dejal predsednik dr. David, da je Alzacija Lotaringija za Nemčijo potrebna in da ne bo Nemčija ponohala, zahtevati za Alzacijo Lotaringijo pravice samoodločbe. (Medklic Troelstre: »To je samo ob sebi uveljavljeno!« Veliki nemir.) Izjava Davidova »Alzacija je za Nemčijo potrebna« ne pomenja nič drugega, kakor da mora Alzacija Lotaringija imeti pravico do samoodločbe v okviru Nemčije. To stališče je v nasprotju k dejstvu, da so nemški delegatje na naši konferenci umaknili svojo posebno resolucijo k alzacijskem vprašanju. To stališče je v nasprotju tudi z odgovorom, ki ga je Wolkenbur dal na moj govor, in iz katerega smo skleпали, da naj se alzacijsko-lotarinško vprašanje končno veljavno izloči iz okvirja mednarodnih konfliktov. Spričo tega nasprotstva vprašam nemško delegacijo, ali se sstrinja z naziranjem, ki ga je David pokazal v Weimarju. Herman Müller, nemški večinski socialist, je izjavil: Pravica do samoodločbe, ki jo je izrečno zahteval David, je v političnem interesu nemških in francoskih socialistov. Mi zahtevamo pravico do samoodločbe zato, da ne bi v Nemčiji nastala nobena želja po revanši, kakor je vladala na Francoskem izza leta 1871. in da se zagotovi koristno skupno delovanje obeh narodov v zvezi narodov. Kautsky, nemški manjšinski socialist, izvaja: Obsojamo izjavo Davidovo, da je Alzacija-Lotaringija neobhodno potrebna za Nemčijo in da se zopet zahteva. Nemški narod mora zopet pridobiti zaupanje drugih narodov s politiko harmonije in poštenosti, ki ne dopušča nobenega dvoma o tem, da se mir ne bo kršil. Predsednik Branting je izjavil, da je ta medgodek končan. O teritorialnih vprašanih izjavlja Renaudel, da bi bilo po naziranjih njegovih francoskih sodrugov usodepolno za mir, ako bi Nemčiji vzeli kolonije. Konferenca mora vplivati na Pariz v tem zmislu, da dobí vsaka država možnost svobodnega gospodarskega razvoja. Branting ugotavlja, da so bili vsi posebni predlogi k resoluciji vrnjeni komisiji. Pri glasovanju so sprejeli teritorialno resolucijo soglasno. Potem so obravnavali o dveh resolucijah glede ravnanja z vojnimi ujetniki. Eno je podpisala delegacija nemške večinske stranke, drugo pa sta podpisala Renaudel in Eisner. Utemeljujoč prvo resolucijo je izvajal Wels med drugim, da je dolžnost konference, da se soglasno izjavi proti postopanju z nemškimi vojnimi ujetniki, kakor s sužnji. Konferenca zahteva, naj se noben pripadnik katekole države ne zadržuje, da bi se vrnil v domovino, zato ker je bil interniran kot civilist, ali pa ker je prišel kot ujetnik pod oblast druge države. Potem je utemeljeval Eisner skupno z Renaudelom podano resolucijo, ki veli: Konferenca apelira na človeška čustva aliranih vlad in pričakuje: 1. da se bolni in ranjeni ujetniki takoj odpošljejo domov; 2. da se izdajo naredbe glede kar najhitreje repatriacije, ko začne splošna obravnavanja predhodnih mirovnih pogodb; 3. da obišče komisija mednarodnega Rdečega križa, katere se bo udeležila tudi nemška delegacija, ujetnike v Franciji in Angliji; 4. da tobi pomožna komisija v Omsku dovoljenje odpotovati v Sibirijo, da donese pomoč ujetnikom iz Nemčije in Avstro-Ogrske. V utemeljity je izvajal Eisner: Da so stajili ta predlog Nemci in Francozi skupno, je znak nove dobe. Huysmans je izjavil: Ujetniki ententnih sil so se vrnilí v domovino. Ujetniki centralnih držav so še v ujetništvu. Na konferenco internacionale velja samo ena zahteva: Vsi se morajo vrniti! (Viharno odobravanje.) Resolucija Eisner-Renaudela je bila soglasno sprejeta. Obravnava se potem poslednji predmet: Diktatura in demokracija; o tem poroča Branting kot načelnik komisije.

Bern, 10. febr. (Lj. k. u.) (Socialistična konferenca. Nadaljevanje.) Konferenca predlaga k predmetu nastopne resolucije: Konferenca razpravlja velike politične revolucije, ki so v Rusiji, Avstro-Ogrski in Nemčiji strle imperiaistični sistem in strmoglavile vlade v teh državah. Konferenca pozivlje delavstvo vseh dežel, da pospešuje demokratske, republikanske naredbe, v kojih okviru bo mogoče socialistični preustroj človeških družbe. V polnem soglasju z vsemi kongresi internacionale stoji bernska konferenca neomajno na stališču demokracije. — Ruski delegati so predlagali, naj konferenca odpošlje komisije zastopnikov vseh socialističnih struj v Rusijo, ki naj nepristransko poroča internacionali o političnem in gospodarskem položaju Rusije. Konferenca se dobro zaveda težkoče te naloge, vendar pa priporoča permanentni komisiji, da odpošlje omenjeno odposlanstvo v Rusijo. — Konferenca je stavila na dnevni red prihodnjega kongresa vprašanje boljševizma in naročila komisiji, da prične potrebna pripravljajna dela. Konferenca svari sedanje mogotce, ki imajo odločevati o usodi sveta, pred imperialistično politiko vojaškega in gospodarskega zatiranja narodov. Konferenca pozivlje socialiste vsega sveta, da se strnejo v vrste in ne tirajo revolucioniranih narodov v internacionalno reakcijo. Povsod naj zmaga socializem in z njim nerazdružljiva misel demokracije. — Macdonald meni, da utegne biti gospodstvo kake manjšine v gotovih okoliščinah politično koristno, vendar pa je smatrati to gospodstvo le kot nekaka stopnja v revoluciji, nikdar pa ne more tvoriti podloge za trajno ureditev kake vlade. V nasprotnem primeru bi bila dolžnost vsakega socialista in

demokrata, pobijati ta sistem, ki je nezdržljiv z urejenim življenjem in zdravo demokracijo. Misel, naložiti premaganim osrednjim državam trajajočo kazen, ki stopa v Parizu v ospredje, bi morala dovesti te dežele do anarhije in konec tega bi bil, da bi se pojavi na vzhodu pomaknili dalje proti zapadu. Zato svarimo v Parizu zbrane vlade pred sklepi, ki bi jih mogli delati odgovorne za razširjenje boljševiških idej. — Seja je bila nato pretrgana in odgodena do jutri zjutraj.

Bern, 10. febr. Švicarska brzojavna agentura javlja: V popoldanski seji mednarodne socialistične konference so nadaljevali debato o predmetu: »Diktatura in demokracija«. Predsednik Branting je izjavil: Vsi smo v tem edini, da se mora to vprašanje natančno razmotrivati na prihodnji konferenci. Troelstra je izjavil, da pojem »demokracija« ni ne v političnem, ne v specialno socialističnem oziru dovolj razjasnjen, da bi mogli že sedaj sklepati o boljševiškem vprašanju. V Parizu moramo preprečiti, da bi se boljševizem v Nemčiji umetno pospešil. Proletariat se mora proti boljševizmu udniti, da udejstvi socializem. Gawronsky (Rusije, socialni revolucionar) je izjavil: Ruska revolucija se bliža prepadu. Vse delo boljševikov je bilo, da so podpirali razburjene strasti ruskega carizma in jih izrabljali. Zahtevamo, naj se internacionala po preiskovalni komisiji prepriča, da so metode boljševikov iste kakor metode najhujšega carizma. Usoda je postavila ves svet pred odločitev: ali uvesti organično zgrajeni socializem, ali podleči boljševizmu. Vaure (Francija) svari kongres vsake akcije, ki bi imela za posledico intervencijo zaveznikov in zatiranje ruske revolucije. Nemška in avstrijska revolucija ne bi bili mogoči brez ruske revolucije.

Bern, 10. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Mednarodna socialistična konferenca je danes zaključila svoja posvetovanja.

Bern, 11. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Stalni osek internacionale je odposlal na Rusko komisijo, ki naj premotri boljševizem. K udeležbi so povabljeni Fritz Adler, Kautsky, Buchinger, Macdonald in Longuet.

Zadnje vesti.

Francoska komisija na Štajerskem.

Gradec, 11. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Deželni predsednik izjavlja, v nedejo je potovala francoska komisija v spremstvu deželnega glavarja dr. v. Kaana v cmureskem in radgonskem okraju. To potovanje je trajalo do pozne noči. Ker ni bilo mogoče še tisti večer nadaljevati pot v Gradec, so vsi člani potovalne komisije odšli v Maribor, kjer so se vršila ves večerjšnji dan do poznih nočnih ur temeljita razpravljanja z jugoslovanskimi funkcionarji. Tem razpravam je prisostvovala tudi ameriška komisija, da se informira o vprašanjih, ki se tičejo dobave prehranjevalnih sredstev za Nemško Avstrijo in transportnih možnosti po južni železnici na jugoslovanskem ozemlju. Glede oznambe demarkacijske črte v spornem radgonskem in cmureškem ozemlju in glede prenehanja bojevanja, so se v nekaterih točkah zedinili. V drugih spornih vprašanjih je pa še mnogo težkoč. Pogajanja se danes v torek nadaljujejo. Deželni glavar dr. v. Kaan, ki se je nocoj vrnil v Gradec, je prišel danes dopoldne v spremstvu obeh podpredsednikov v deželnem glavarstvu, prof. r. Rintelena in Pongratza ter vojaškega poverjenika, člana narodnega sveta Nesela in sefa generalnega štaba polkovnika Lunzerja, zopet v Maribor, kjer se tudi nahaja francoska komisija. Člani ameriške komisije so se večeraj vrnili zopet na Dunaj.

O pogajanjih v Mariboru.

poroča ljubljanski dopisni urad z dne 11. februarja: Pogajanja se komplikirajo, ker Nemci svojpot stavljajo nove izpreminjevalne predloge. V glavni točki, namreč glede demarkacijske črte, še ni sporazuma, in sicer se Nemci še niso določno izjavili glede ozemlja zapadno od Lipnice in še ni jasnosti glede Mure. Zdi se, da Nemci pogajanja zavlačujejo namenoma. Jugoslovani so že prvi dan pakazali vsestransko prijenljivost, ki ne more biti večja.

Demonstracije v Bukarešti.

Berlin, 11. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. k. urada poroča »Lokal-Anzeiger« iz Bukarešte: Včeraj so se ponovile demonstracije delavstva. Njih značaj je bil revolucionaren. Ko je množica demonstrantov pridrla ravno v ulico Viktorie, se je slučajno mimo pripeljal kralj. Demonstrantje so avtomobil obsipali s kamenjem in upili: »Doli s pohotnežem, živela revolucija! Živela osvoboditelna sila proletarijata!« Šele vojaštvu, ki je prišlo na pomoč se je posrečilo napraviti red in mir.

Velikovec za združitev z Jugoslavijo.

Deželna vlada je prejela iz Velikovca dopis, ki razkrinkuje demonstracije Nemcev v Velikovcu ob prihodu ameriške komisije. Nemci so podkupovali nezavedne Slovence s sladkorjem, kavo in enakimi stvarmi, da so ž njih mi vred demonstrirali. Ko bi komisija prišla kako nedeljo dopoldne v Velikovec, bi ne slišala niti besede nemškega. Ves pošteni Velikovec prosi deželno vlado, da ničesar ne opusti, da pride Velikovec pod Jugoslavijo.

Italijanske umetnine zahtevajo Italijani nazaj.

Dunaj, 11. febr. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Danes so prišli trije izvedenci italijanske komisije v dunajsko galerijo in so zahtevali izročitev 50 slik, ki jih je svoj čas cesar Ferdinand iz Benečije poslal na Dunaj. Ravnatelj je izjavil, da ne more ugoditi njihovim želji, ker nima naročila. Komisija je nato dejala, da se morajo slike oddati do jutri, sicer bi se takoj ustavil dovoz živil.

Politik in pisatelj dr. Ante Radič umrl.

Zagreb, 11. februarja. (Lj. k. u.) Snoch je tukaj nenadoma umrl politik in pisatelj dr. Ante Radič, brat znanega voditelja »Seljačke pučke stranke«, Stjepana Radiča. Dr. Ante Radič je bil ustanovitelj te stranke in njen prvi vodja. Pozneje ga je izpodrinil v vodstvu njegov mlajši, all agilnejši in brezobzirnejši brat Stjepan. Ante se je nato držal v politiki bolj v ozadju.

Zasedeno rensko province.

Budimpešta, 11. febr. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Glasom »Az Estovega« poročila iz Rotterdama javlja »Daily Telegraph« iz Pariza: Francozi nameravajo Renske province imeti zasedene, dokler Nemčija ne poplača vojne odškodnine.

Za analfabete v Bosni in Hercegovini.

Sarajevo, 11. februarja. (Lj. k. u.) Narodna vlada za Bosno in Hercegovino je izdala okrožnico, v kateri pozivlja vse učne zavode, kakor tudi posamezne učitelje in učiteljice, naj otvore kar največ tečajev za analfabete. V Bosni je danes približno 80 odstotkov analfabetov, ker je bivša avstro-ogrška uprava sistematično ovirala razvoj šolstva. Še poslednje leto je bilo 70 odstotkov šoloobveznih otrok brez šolskega pouka.

Trgovske zveze entente.

Rim, 11. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehosl. tisk. urada javlja »Corriere della Sera«: Po želji mednarodnega komiteja bloka v Londonu so zavezniki sklenili, takoj obnoviti trgovske zveze s Srbijo in Rumunsko.

Bern, 11. februarja. (Lj. k. u.) Ameriški novinarski urad javlja: Vlada Argentine je s Francijo, Anglijo in Italijo sklenila dveletno pogodbo, s katero dovoli Franciji in Angliji kredit po 80 milijonov zlatih pezov in Italiji 40 milijonov zlatih pezov za nakup argentinskih produktov.

Žigosanje bankovcev na Čehoslovaškem.

Praga, 11. februarja. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča po informacijah »Večera«, da se obstinuje vest o žigosanju bankovcev. Veščaki trdijo, da bo končano žigosanje denarja tekoin enega tedna. Med tem časom se bo odredil zapor mej in določil moratorij. Ker bo žigosanje bankovcev najbrže dolgo časa trajalo, dobi vsak vložnik za žigosan bankovec samo polovico denarja, za drugo polovico pa kreditno potrdilo. Če bo pa denarja zmanjkalo, vrne država lastniku drugo polovico.

Sestava nemške vlade.

Berlin, 11. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dunaj. kor. urada poroča »Berliner Tageblatt«, da je sedaj nedvomno, da bo v vlado vstopilo 7 socialistov in 7 članov meščanskih strank. Urad za vnanye stvari si pridrži nevtralec grof Brockdorff-Rantzau, centrum in demokrati si pridržijo tri sedeže.

Ebert — predsednik nemške republike.

Weimar, 11. februarja. (Lj. k. u.) Dunaj. kor. urad poroča: Nemška narodna skupščina je danes izvolila državnega predsednika. Oddanih je bilo 379 glasov. Od teh je bilo 51 neveljavnih. Za Eberta je bilo oddanih 277 glasov, za grofa Posadowskega 49, za Scheidemanna 1 in za Erzbergerja 1 glas. Za državnega predsednika je torej izvoljen Fritz Ebert,

ki je izjavil, da sprejme izvolitev. (Burno odobravanje.)

O vzrokih vojne.

Pariz, 11. februarja. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Glasom »Corriere della Sera« piše »Temps«: Nemško-avstrijski državni tajnik za zunanje stvari je baje med tajnimi dokumenti bivšega avstro-ogrškega ministrstva za zunanje stvari našel poročilo Viljema in Franca Josipa, v katerem se dokazuje potreba, napovedati Srbiji vojno, da se ohrani avstro-ogrski monarhija in da bi Nemčija imela močnega zaveznika. To poročilo, ki so sestavili meseca junija l. 1914 pred sarajevskim atentatom dokazuje dovolj jasno namen osrednjih držav, napovedati vojno.

Živila za Evropo.

Bern, 11. februarja. (Lj. k. u.) Ameriški novinarski urad javlja: Plovsbene oblasti Zedinjenih držav so dale ladjam, ki bodo v kratkem odplule v evropske luke in ki bodo imele 65.000 ton živil za Evropo in 18.500 ton za balkanske dežele, dovoljenje za odpotovanje.

Rimski republikanci demonstrirali.

Lugano, 11. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehosl. tisk. urada so republikanci v Rimu v nedeljo priredili obhod v proslavo 19. februarja 1278 l., ko se je v Rimu slovesno izklicala republika. Na Janikulu sta govorila poslanca Pace in Barcellona. Na trgu Delle Carrette so demonstrantom nasproti stopili stražniki, karabinjeri in pehota. Pri spopadu sta bila dva demonstranta težko ranjena.

Kdo je kriv, da letajo stranke od hiše do hiše za stanovanje.

Vsled občje stanovanjske mizerije v Ljubljani odpovedal je mestni magistrat raznim nemškim strankam stanovanja; bodisi ker niso pristojne v Ljubljano, ker jim je služba odpovedana ali ker nimajo tu nikakega opravila.

To je popolnoma v redu. Ta odpovedana stanovanja se objavljajo na magistratni deski, kjer se zbirajo ljudje v gruclah, prepisujejo razne naslove, potem pa begajo po mestu od hiše do hiše. Povsod pa dobe isti odgovor: Stanovanje je že z davna oddano. Tudi jaz sem bil med njimi. Ker pa se mi je čudno zdelo, da je ob 8. uri zjutraj razpisano stanovanje že zdavnaj preje oddano, dočim dotična stanovnja še par dni po razpisu niso črtana z deske, sem konečno tudi vprašal gospodarje, komu je oddano stanovanje. Stanovanje treh sob s kuhinjo je najela neka gospodična, stanovanje 4 sob z kuhinjo je najel nek gospod zase in hčerko, ki nimata sploh nobenega domačega gospodinjstva, po večini stanovanj pa so najele stranke, ki že imajo v Ljubljani stanovanje; torej le radi udobnosti. Ker sem mnenja, da to gotovo ni bil namen dotične naredbe za socialno skrbstvo, da bi stranke kar tja v en dan najemale nova in oddajale svoja prejšnja stanovanja drugim pod roko, najbrže celo za nagrado ali mogoče tudi osebam, ki tu nimajo nobenega opravka, in ker ni mogoče, da bi gospodarji oddali stanovanje že prej, predno ga je magistrat sploh odpovedal — (odpoved menda hkratu nabi je na desko in dostavi stranki in hišnemu gospodarju) — sem šel na magistrat, kjer se mi je povedalo sledeče: Stanovanje je pravilno oddano šele tedaj, če je dotični najem stanovanja odobril mestni magistrat. Če pa gospodar tekom 8 dni ni pravilno oddal stanovanja, tedaj ga odda mestni magistrat sam prisilnim potom.

Magistrat pa nikakor ne bode odobril najemnino strank, ki so si najele stanovanje brez nujne potrebe — ali večje stanovanje, kakor ga sploh rabijo za lastno potrebo, še manj pa tistih strank, ki tukaj prebivajo, ne da bi imele kako opravilo, — posebno pa ne, če stranka v Ljubljano niti pristojna ni. Tem strankam, ki so na ta način najela stanovanje bode magistrat stánovanje odpovedal ter jih v 14 dneh deložiral, ker so odpovedana stanovanja v prvi vrsti določena za tiste, ki nimajo nikakega stanovanja. Dobro bi torej bilo, da stranke vsakega gospodarja, katerega stanovanje še ni črtano z deske na magistratu, vprašajo, komu je bilo stanovanje oddano in če ni bilo pravilno oddano, naj se to naznani mestnemu magistratu, ki bode potrebno ukrenil. Če pa se hočejo gospodarji izogniti tem vprašanjem, naj pravočasno naznanijo na magistratu, da je stanovanje oddano in če ni bilo pravilno oddano, naj zna čitati, naj čita, za stanovanje je predznanjavanih že 200 strank, usmilite se in ne povprašujte zastoj». Če je kdo usmiljenja vreden, so to stranke, ki letajo v tem mrazu po stokrat zastoj od hiše do hiše. Dokler pa magistrat oddaje stanovanje ne odobri in ga ne črta raz magistratne deske, toliko časa stanovanje še ni pravilno oddano. To naj si zapomnijo tako gg. hišni gospodarji kakor tudi tiste stranke, ki najemajo stanovanja le radi tega, da potem svoja prejšnja stanovanja oddajajo pod roko. O tem prihodnjic.

Aprovizacija.

Krušno komisijske bodo uradovale v petek, dne 14. februarja od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko. Kdor ne more h komisiji, naj pošlje koga drugega po izkaznice, ker se na magistratu zamudnikom ne bodo izdajale.

Prodaja moke. Od vstevšega četrtna do sobote, to je od 13. do 15. februarja se bode dobilo na vsako izkaznico za moko, in sicer: pol kg koruznega zdroba, kilogram stane 2 K 16 vin.; četrt kg bele moke za pecivo, kilogram stane 3 K 50 vin.; in četrt kg ješprenja, kilogram stane 2 K 10 vin.

Moka na izkaznice št. 20 se dobi pri tvrdki Krievic, Dunajska cesta.

Novo izkaznice za goveje meso. Mestna aprovizacija bo prihodnje tedne zamenjala stare izkaznice za meso z novimi. Izmenjava se vrši po posebnem redu, ki bo sproti objavljen v časopisu. Opravičena do izkaznice za meso je vsaka v Ljubljani stanujoča stranka. Izkaznice za meso ne dobe stranke, ki imajo izkaznice ubožne akcije s črkami A in B in one iz I. in II. uradniške skupine, ker dobe meso po zažani cenil. One stranke, ki imajo podnajemnike, ali družinske člane, ki se ne prehranjujejo doma, ampak v gostilnah in javnih kuhinjah, opozarjamo, da vzamejo pri izmenjavi izkaznic za te sostanovalce posebej izkaznice, ker jih bodo morali oddati tam, kjer jedo. Vsako goljufivo pridobitev za meso se najstrožje kaznuje.

Stranke, ki dobivajo meso pri Josipu Kozaku se imajo zglašiti v aprovizačnem uradu na Poljaski cesti št. 13, I. nadstropje, kjer dobijo nove izkaznice za meso. Določa se tale red: v četrtek, dne 13. t. m. stranke z začetnimi črkami A do J in v petek, dne 14. t. m. s črkami N do Ž. Prinesiti je seboj 1. stare izkaznice za meso, 2. rdečo ali zeleno izkaznico za živila, 3. železničarji, aprovizačne nakupne knjižice in 4. kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Prihodnji teden se pri Josipu Kozaku ne dobi več mesa na stare izkaznice za meso. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5.

Razno.

* Španska trupa v Islandiji. Iz Stockholma poročajo: Trgovec, ki je prišel te dni iz Islanda (otok v Atlantskem oceanu, med Angleško in Norveško; pod danskim protektoratom) je izjavil, da divja na Islandu grozno ta nova bolezen. Na Novoga leta dan je umrlo v glavnem mestecu Reykjaviku nad 600 ljudi. V delavnicah za rakve delajo noč in dan ter izdelujejo mesto krst, le navadne zaboje. V edini lekarni, ki je v mestu, je obolelo vse osobje.

* Razvaline Ipresa. »Novo dobo« poroča, da je belgijska vlada sklenila, pustiti razvaline mesta Ipresa nedotaknjene, kakor so danes, da bodo poznim rodovom v znak nemškega barbarstva, in da bodo zidali novo mesto na drugem kraju, ki bo pa menda zraven starega mesta.

* Smrt Nikolaja Romanova. Vojni ujetnik, ki je prišel iz Rusije, piše v »Arbeiterzeitung« sledeče o smrti eks-carja. Da bi ponovne oprostitevne poizkuse protirevolucijonarjev cvrali, so odvedli bivšega carja iz Tobolskega v Jekaterinoslav, kjer je bil interniran v sijajno opremljeni vili nekega velekapitalista. Njegova rodbina je ostala v Tobolskem, ker so se bali novih poizkusov za osvoboditev. Našli so, neki spis, ki je dokazoval, da je bila tudi bivša carica v ozkih stikih s carjevo oprostivjo in da ima veliko svoto denarja za podkupljenje straže. V prvem tednu julija niso več dvomili, da ne bodo več držali sovjetske čete mesta. Vsled uspešnega prodiranja češko-slovaških čet v Uralu, se jim je posrečilo prevažanje čet po zahodno-uralski železnici in pretilo je boljševikom, da bodo, ne samo od Sibirije in pogorja Ural odrezani, marveč tudi od Petrograda in Moskve. Spoznali so, da so sovjetske čete za odpor prestabe. Sovjet je hotel carja odvesti iz mesta v drug varnej kraj, da bi imel za vsak slučaj talca. To je bilo velike važnosti, ker je nastajala nevarnost, da pride car svojim prijateljem v roke. Vstred tega so zahtevali socialni revolucijonarji, menjševiki in anarhisti centralnega sovjeta, da se postavi eks-carja pred sodni dvor k obsodbi, češ, ker so z obsodbo že dovolj dolgo čakali. V soboto 13. julija 1918 leta se je sklenilo na skupščini sovjeta, da se postavi eks-carja pred sodšče, da se izvrši obsodba in nato takoj izvrši. Še isti dan se je sestel sodni dvor, dvignil proti njemu obtožbo zaradi narodovega in državnega izdajstva in umorov ruskih državljakov ter je bil soglasno obsolten na smrt. Obsodba je bila izvršena ob 4. uri zjutraj. Ustrelili so eks-carja v kleti vije, nato so pa odpeljali truplo v avtomobilu; kam, vedo sami člani revolucionarnega sodšča. Vse drugo, kar poročajo drugi listi in uradi je neresnično. Tudi kar navidezni diplomat poroča v »Wiener Presse« je isto kar se je v mestu govorilo že veliko pred izvršitvijo obsodbe. Gospod ni imel nikakršna potrdila od sovjeta; tu je bilo nenavadno težko, kaj izvedeti o stanju ujetnika, ker se tudi v krogih ruskih strank ni ničesar govorilo o tem. Kar pa poročajo listi o slabem ravnanju z eks-carico in njenimi hčerami je popolnoma izmišljeno.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

St. 846.

Razglas.**Jugoslovanska tovarna
za milo v Spodnji šiški**

ima

večjo množino milnega blaga. To blago se bo oddajalo poslej franko tovarna po naslednjih cenah:

20 % pralno milo v kos. po 100 g, kom. po	—40 K
30 " " " " " " " " " " " "	—60 K
30 " " " " " " " " " " " "	120 K
38-40 " toaletno " " " " " " " " " "	250 K
66 " mi o za britje " " " " " " " " " "	2- K
10 " milni prašek " " " " " " " " " "	250 K

Pri naročbah istega milnega blaga v celih zabojih se dovoljuje znaten popust in se v tem slučaju oddajajo milni izdelki franko tovarna po naslednjih cenah:

20 % pralno milo v kos. po 100 g, kom. po	—30 K
30 " " " " " " " " " " " "	—45 K
30 " " " " " " " " " " " "	—90 K
38-40 " toaletno " " " " " " " " " "	180 K
66 " milo za britje " " " " " " " " " "	140 K
10 " milni prašek " " " " " " " " " "	2- K

Blago se mora plačati n-prej, ker se razpošilja sicer le proti povzetju.

Naročila je nasloviti na Jugoslovansko tovarno za milo v Spodnji Šiški.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1919.

Poverjenik za javna dela in obrt:

Inž. V. Remec, l. r.

Popolno belo platno

morete dobiti z uporabo našega izbornega luga prašek za platno. Velik prihranek in malo truda pri pranju. 1 zavoj 150 gr. K 1, 450 gr. K 250.

Najmanj se more naročiti 10 zavojev!

Pri naročilu 5 kg popust! — Razpošilja se po povzetju. Prodajalci dobe popust.

Zavod za izvoz M. JÜNKER,
Zagreb 40. Petrinjska 3/III. Telef. 23-27.

**MIŠI, podgane,
stenice, šurki!**

Izdelovane in razpošiljatev preizkušene radikalno učinkujočega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za šurke K 5; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesu K 2; in K 4; tinktura za človeške uši K 3; mazilo proti ušm pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 150; prašek proti pernini ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Priporočljive knjige in knjižice.

Socialna demokracija in kmetijsko ljudstvo, iz poročila urednika Ant. Kristana. II. zvezek. 10 v.

Komunistični manifest. Napisala K. Marz in Frid. Engels. IV. zvezek. Cena 40 v.

Kdo uničuje proizvodnjo v malem? Napisal Karl Kautsky. V. zvezek. 30 v.

Kapitalistični razred. Napisal Karl Kautsky. VI. zvezek. Cena 30 v.

Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Napisal L. Wahnund. VII. zvezek. 70 v.

O konsumnih društvih. Uredil A. Kristan. VIII. zvezek. Cena 30 v.

Kapitalistični razred. Napisal A. Kautsky. IX. zvezek. Cena 30 v.

Nevarni socializem. Napisal E. Kristan X. zvezek. 30 v.

Narodno vprašanje in Slovenci. Napisal Etbin Kristan. XI. zvezek. 30 v.

Strahovi. Napisal Etbin Kristan. XII. zvezek 30 v.

Država bodočnosti. Napisal K. Kautsky. XIII. zvezek. Cena 40 v.

Vojna in socialna demokracija. Cena 30 v.

Program socialne demokracije v Avstriji. 6. v.

Vun z enako volilno pravico. 4 v.

Zvišanje duhovniških plač. 10 v.

Primož Trubar in slovensko ljudstvo. Napisal E. K. Cena 8 v.

V dobi klerikalizma. Napisal Liberatus. 40 v.

Razprave VII. in X. rednega zbora južnoslovan. socialne demokr. stranke v Avstriji 60 in 150.

Španska inkvizicija. I, II, III, IV. 10 v. zvezek. Socializem in moderna veda. Spisal E. Ferri. K 120.

Dr. Janez Bleiweis in njegova doba. Knjižica leposlovnih, političnih in socialnih spisov. II. zvezek. Napisal dr. D. Lončar.

Drama Prešernovega duševnega življenja. Spisal dr. Iv. Prijatelj. 40 v.

Naši zapiski. (Se dobi nekaj starejših letnikov po K 5.—).

Občina in socializem. Spisal Abditus. 70 v.

Pripovedni spisi.

Francka in drugo. Spisal Et. Kristan. 50 v. Pod spovednim pečatom. II. del. Napisal katoliški kaplan Hans Kirchsteiger, poslovenil E. Kristan. K. 2.—.

Magdalena. Spisal S. Macher. Preložil dr. A. Dermota. Cena K 2.—.

Mati. Sloveči Gorkijev roman. Poslovil M. J. K 4.—.

Rim. Zgodovinski roman. Spisal E. Zola poslovenil E. K. Cena izvodu K 5.—, vezana K 750.

Mozes ali Darwin. Šolsko vprašanje. Spisal dr. A. Dodel. Cena 70 v.

Več luči: I., II., IV. in V. zvezek. Cena 30 v.

Naročila sprejema uprava „Napreja“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6, I. n.

Agitirajte za socialno demokratično časopisje!

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Ljubljana Frančiškanska ul. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabilia za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotipija. — Litografija.

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico sprejme več

trgovskih pomočnikov ozir. pomočnic,

ki so zmožni za samostojno vodstvo podružnic. Ponudbe s pogoji vstopa in spričevali dosedanjega službovanja na društveni poštni predal št. 13 v Ljubljani.

„SVOBODA“, družinski list, je izšla.

Izhaja 15. vsakega meseca. Stane letno 12 K, polletno 6 K.

Najljudneje Vas vabimo na naročbo družinskega lista „Svobode“, ki izhaja 15. vsakega meseca. „Svoboda“ prinaša v preprosti, a umetniški obliki povesti, pesmi, članke in lažje znanstvene razprave, posebno o zdravstvu, in na ta način v vsakem oziru zadošča potrebam družin. Uredništvu se je posrečilo pridobiti dobre in ugledne slovenske pisatelje, pesnike in znanstvenike, obenem pa prinaša tudi manjše, a dovršene prevode iz tujih slovstev; prav posebno bo uredništvo gojilo ono panogo slovstva, ki umetniško ali znanstveno posega v socialna vprašanja in bo list tako povsem odgovarjal duhu časa. — „Svoboda“ izhaja za enkrat v skromnejšem obsegu, ki pa se poveča takoj, čim se odzove povoljno število naročnikov. Ko se razmere ublažijo, bomo prinašali v „Svobodi“ tudi umetniške priloge, zlasti domačih slikarjev, ki naj se denejo v okvir in bodo mesto tujega, dostikrat ničrednega blaga v umetniški okrasek slehernega preprostega doma.

Starši, naročajte „Svobodo“, čitajte jo, širite med svojimi znanci! Dajte jo v roko zlasti svojim doraščajočim hčeram in sinovom, ki so najbolj željni in potrebni dobrega, lepega in poučnega čtiva!

„Svoboda“ stane celoletno K 12.—, polletno K 6.—, posamezna številka K 120, člani izobr. delav. društva „Svobode“ prejmejo list zastoj. Naročilno je pošiljati na Upravištvu družinskega lista „Svobode“, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Uredništvo in upravništvo „Svobode“.

— Sprejema se tudi inserate. Cene po dogovoru. —

Naročajte, čitajte, širite naš družinski list „SVOBODA“.

*) Kdor želi pristopiti k delav. izobr. društvu „Svobodi“, naj se javi tajništvu, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. Vetopnica znaša 50 vinarjev, čl. narina mesečno K 1.—.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1½ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.